

Vallislauree (Cart. Poblet, p. 140). També es deu referir a aquest i no al seu homònim barcelonès: 1256: «monasterio de *Uallaura*» (CCandi, *Mi. Hi. Ca.* II, 473); 1269: Monestir de *Vallaura* (SerraV., *PinósM.* III, 25); 1362: «Constança de *Portella*, abadessa del monestir de Sta. Ma. de *Vallislaure*» (SerraV., o. c. III, 287); 1391: *Valaura* cit. amb Sanavastre (SerraV., o. c. III, 262); en dóna una altra cita de 1524 (ib. a la p. 149); 1755: «un tal *Vallaura* --- supuso que sería el prior» (Serra, p. 149).

Cf. Fco. Gallifa i Gomis, «La Iglesia de *Valldaura* y su veneranda Virgen: Parte Histórica», dos vols. d'unes 600 pp. Manresa, 1897-8. Riu en la seva monogr. monàstica, diu que Sta. Maria de *Valldaura* era monestir femení del Cistell, entre 1231-1399. Però ja hem vist que en part fou també masculí i que es mantingué en una forma o altra fins tard, es veu, perquè segons el Nom. *C.E.C.*, 2ª ed. (s. v. *Portella*) havia estat claustru notable, fundat el 1035, i hi va estar instal·lada la Universitat carlina de Solsona en el S. XIX.

δ)q(2)

En el Barcelonès Portell i Turó de Valldaura, en la serra de Collserola; el turó és a la carena al NE. del Tibidabo i de Collserola, més enllà del de *Maguerola* i des del Portell baixa la clotada de *Valldaura* (cf. mapa Almera-Brossa i Lasserra, *Excursions Curtes*). A la clotada, resten les ruïnes dites *Valldaura vell*, i allí prop s'ha fet la masia *Valldaura Nou*, ja en te. de Cerdanyola, segons Mimó (*Masies de Cerdanyola*, p. 49). Allí hi havia la casa de camp dels reis Catalans: CCandi, *G.G.C. Ciu. de Bna.*, 132, 424, que li atribueix un *Vallis laurea* d'un doc. en llatí sense donar-ne data. El que em consta bé és que ja hi havia fet un palauet Jaume II, si bé el 1298 féu do a un «familiar meo Romeo de Marimon» de la «domus de *Valldauria*» (Finke, *Acta Arag.* I, 86, II, 974). Tanmateix la possessió i la vall restà com residència ocasional dels reis, Pere el Cerimoniós i successors fins a Martí; veritable pavelló de caça, al qual el rei En Pere feia portar 12 o 14 cervos i cerves mallorquins per a aquell bosc: «in nostro nemore de *Valdaura*» segons un doc. de 1346 datat a Poblet (*BSAL* VIII, 426b). El nom passà d'allí al Palau Comtal menor, dit de *Valldaura*, fora murs de Barcelona, del qual el 1909 restava encara una despulla en el carrer de Magdalenes (CCandi, *G.G.C.*, citada, p. 279). Posem en guàrdia contra les confusions que s'han fet sovint entre el *Valldaura* barcelonès i el del Berguedà, entre tots dos i el monestir de *Valldonzella* (art. infra) i els noms següents, succedanis del barcelonès.

A l'Anoia, ha quedat com nom del *Torrent de Valldaura*, afl. esq. del riu Anoia, al qual desemboca, poc a l'O. d'Igualada, entre la ciutat i L'Espelt.

Un altre d'antic tingué curs com nom d'un paratge de la Ribera d'Ebre, cap a Benissanet: en un doc. del S. XII: «in --- *Assanet*, unum locale juxta honorem de *Vallis Laure*» (Cart. de Poblet, p. 11); localitzat en altres cites de 1173 i 1195, dins el terme, llavors amplíssim de Tortosa: «in term. Tortose, in corte Xerta aliam vitem Geraldí de *Genestar*» (Font Rius, *C. d. p.* nº 185, 5). D'un record barrejat de tot això pot venir el nom de la bella cançó popular «El Segador de *Valldaura*» *Romillo*. de MilàF., nº 351; i Verdaguier, *Escrits inèdits* de 1958, nota de Casac. I, 121.

Devia venir de l'alou del Berguedà el llinatge de *Valldaura*, que prosperà tant en terres valencianes; espt. a la zona de Xàtiva. Carme Crespi de *Valldaura* era encara senyora de *Llocnou* de Fenollet, en el S. XIX (XXXII, 37.9). Un poc alterat s'ha convertit en el nom del *Pla de Mallaura* en l'antic terme d'Ontinyent, avui mun. de Fontanars (XXXII, 100.1)

Uns parònims molt més importants, en el Rosselló: són llocs de vell arrelament, on el nom ha quedat en la forma *Vallàuria*, semblant a algunes formes antigues del nom barcelonès, i sobretot a les del Berguedà.

δ)q (3)

VALLÀURIA, antic alou a la Marenda, en terme de Banyuls (P. Vidal, *Guide des Pyr. Or.* 121n.); 1318: «En B<ere>n<guer> de *Valauria* cavaller» a Argelers (*RLR* XXXII, 149); i un altre «X. de *Valauria*» en el Capbreu d'Argelers a. 1292 (*Cerca* 1959, 57); Ponsich (*Top.*, p. 29) el cita com *Vallauria* en docs. de 1288 i 1372; *Vallis aurea* en docs. de 1259 i 1261; en fi *Baillauri* el 1814.

δ)q (4)

En el te. de Perpinyà, en docs. de 1186, 1209, 1231 i 1256: *Vallis aurea* (Ponsich, o. c. 50).

Nom que coincideix amb l'homònim provençal que era antigament *Vallauria* a. 1144 (Albon, *Cart. du Temple*, p. 213). Crec que és l'actual fr. *Vallauris* de la Costa Blava, prop d'*Antibo*; si bé hi ha uns homònims occitans amb els quals es fan confusions (a la *Vauchuse*?), en tot cas *Valaurie* a la Drôme, te. Grignan, prop de Montelimar.

ETIM. Crec que és la mateixa la dels noms rossellonesos, del berguedà i el barcelonès (també probt. els occitans, sobre els quals no ens toca pronunciar-nos). *VALLIS LAURÉA* 'vall del llor, vall de llozers', nom de caràcter laudatori, exalçador, com tot el que s'adorna amb al·lusió al llozer, molt propi per a nobles residències monàstiques (I), principesques, reials (II) o senyoriales (com foren II i IV). A conseqüència d'aquest to exalçador es conservà el diftong